

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ρυθμίσεις για την ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και την παρακολούθηση και αξιολόγηση της φαρμακευτικής δαπάνης»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο που αφορά το Ε.Σ.Υ., όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε τρία (3) Μέρη (Α΄ έως Γ΄) και αποτελείται από σαράντα έξι (46) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, με τις ρυθμίσεις του, μεταξύ άλλων, επιδιώκεται «η εύρυθμη λειτουργία των νοσοκομείων του ΕΣΥ και των Υγειονομικών Περιφερειών και η ρύθμιση των θεμάτων ειδικευόμενων οδοντιάτρων, η δυνατότητα εξακολούθησης της εκπαίδευσης σε εξειδίκευση, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις διακοπής της εν λόγω εκπαίδευσης, η ρύθμιση των αμοιβών ιατρών ΕΣΥ Κλάδου βιοϊατρικών επιστημών και ακτινοφυσικών, η παράταση της παραμονής των ιατρών κλάδου ΕΣΥ συγκεκριμένων ειδικοτήτων ή που υπηρετούν σε συγκεκριμένη μονάδα ή σε συγκεκριμένες περιοχές, καθώς και των νοσοκομειακών φαρμακοποιών, [και] η προσέλκυση και η παράταση της παραμονής των ιατρών κλάδου ΕΣΥ σε προβληματικές και άγονες περιοχές» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 66).

Το Μέρος Α΄ του νομοσχεδίου (άρθρα 1 έως 43), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την ενίσχυση του Εθνικού Συστήματος Υγείας και την παρακολούθηση και αξιολόγηση της φαρμακευτικής δαπάνης», διαρθρώνεται σε έξι (6)

Κεφάλαια (Α΄ έως ΣΤ΄).

Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1 και 2), υπό τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», περιλαμβάνει τον σκοπό (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) των διατάξεων του νομοσχεδίου. Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 3 έως 8), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τους ιατρούς και φαρμακοποιούς του Εθνικού Συστήματος Υγείας», ρυθμίζει ζητήματα που αφορούν τους ειδικευόμενους οδοντιάτρους (άρθρο 3) και ζητήματα συγκρότησης των συμβουλίων κρίσης και επιλογής οδοντιάτρων και ιατρών του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) (άρθρο 4). Ορίζεται, εξ άλλου, ότι ο χρόνος εκπαίδευσης σε ιατρική ή οδοντιατρική εξειδίκευση θα πρέπει να είναι συνεχής, και καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις συνέχισης της εκπαίδευσης εξειδικευόμενων ιατρών και οδοντιάτρων στις οριζόμενες περιπτώσεις διορισμού, προκειμένου να συμπληρωθεί ο προβλεπόμενος για την εξειδίκευση χρόνος εκπαίδευσής τους (άρθρο 5). Περαιτέρω, ορίζεται ότι οι αναφερόμενοι ιατροί κλάδου Ε.Σ.Υ., ιατροί δημόσιας υγείας του Ε.Σ.Υ. και νοσοκομειακοί φαρμακοποιοί του Ε.Σ.Υ., των οποίων η υπαλληλική σχέση είτε έληξε την 31η.12.2023 είτε λήγει την 31η.12.2024 λόγω συμπλήρωσης του εξηκοστού έβδομου έτους της ηλικίας τους, δύνανται να παραμείνουν στην υπηρεσία, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 6). Προστίθενται, ακόμη, στα εισοδήματα που θεωρούνται ότι προέρχονται από άσκηση ιδιωτικού έργου και φορολογούνται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και τα εισοδήματα του οριζόμενου προσωπικού κλάδου βιοϊατρικών επιστημών και κλάδου ακτινοφυσικών που αποκτώνται από τη συμμετοχή τους στην ολοήμερη λειτουργία και παραμονή στο νοσοκομείο πέραν της ημερήσιας νοσηλείας (άρθρο 7). Ρυθμίζονται, εκ νέου, ζητήματα σχετικά με τα μη οικονομικά κίνητρα (μεταθέσεις, υπολογισμός υπηρεσίας, εκπαιδευτικές άδειες, αποσπάσεις λόγω συνυπηρέτησης) για την προσέλκυση και την παραμονή ειδικευμένων ιατρών και οδοντιάτρων κλάδου Ε.Σ.Υ. σε προβληματικές και άγονες περιοχές (άρθρο 8).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 9 έως 14), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για το Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο, το ογκολογικό νοσοκομείο των παιδών "ΜΑΡΙΑΝΝΑ Β. ΒΑΡΔΙΝΟΓΙΑΝΝΗ – ΕΛΠΙΔΑ" και τα νοσοκομεία του Εθνικού Συστήματος Υγείας», μεταξύ άλλων, προβλέπεται η εικοσιετήρως λειτουργία «Εργαστηρίου Ανοσολογίας/ Ιστοσυμβατότητας των Μεταμοσχεύσεων» στο «Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο» (Ω.Κ.Κ.), στο οποίο, επιπλέον της τακτικής επιχορήγησης, δύνανται να χορηγηθεί, κατά τα οικονομικά έτη 2025 και 2026, επιπρόσθετη επιχορήγηση μέχρι του ποσού των δύο εκατομμυρίων ευρώ για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών του εν λόγω εργαστηρίου (άρθρο 9). Περαιτέρω, το «Ογκολογικό Κέντρο Παιδών "Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη – ΕΛΠΙΔΑ"» μετονομάζεται σε

«Ογκολογικό Νοσοκομείο Παιδών "Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη – ΕΛΠΙΔΑ"» (άρθρο 10), μεταφέρεται το ογκολογικό τμήμα από το Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Αθηνών «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ» στο εν λόγω νοσοκομείο (άρθρο 11), ορίζεται, εκ νέου, ως ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του, η 1η.2.2025 (άρθρο 12 παρ. 3) και ρυθμίζονται, ιδίως, ζητήματα διοίκησης και απόσπασης μόνιμου προσωπικού πάσης φύσεως από άλλα Νοσοκομεία της ίδιας Υγειονομικής Περιφέρειας (Υ.Πε) (άρθρο 12 παρ. 5-6). Τροποποιείται, εξ άλλου, η διάταξη (άρθρο 7 παρ. 4 του ν. 3329/2005) περί των οργάνων διοίκησης των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ., κατά τρόπον, ώστε η συγκρότησή τους να καθορίζεται βάσει των ανεπτυγμένων κλινών (δηλαδή, όσων βρίσκονται πράγματι σε λειτουργία) (άρθρο 13), και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη νομιμοποίηση δαπανών των νοσοκομείων και των Υ.Πε. (άρθρο 14).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 15 έως 24), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την προμήθεια φαρμάκων, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της φαρμακευτικής δαπάνης», εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν, ιδίως, την προμήθεια και τη διαδικασία αξιολόγησης των φαρμάκων από την Επιτροπή Αξιολόγησης και Αποζημίωσης Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι η Διεύθυνση Φαρμάκου του Υπουργείου Υγείας, διαχειρίζεται στο εξής το «Ηλεκτρονικό Σύστημα Παρακολούθησης Διακίνησης Φαρμάκων» (Η.Σ.Πα.Δι.Φ.) του άρθρου 14 του ν. 5057/2023, ενώ υπεύθυνος επεξεργασίας είναι το Υπουργείο Υγείας και εκτελούσα την επεξεργασία είναι η εταιρεία με την επωνυμία «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία», και τροποποιείται η εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 32 του ν. 5057/2023, κατά τρόπον ώστε να περιλαμβάνονται στην κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υγείας με την οποία καθορίζονται, μεταξύ άλλων, η διαδικασία και οι υπόχρεοι προς υποβολή στοιχείων στο Η.Σ.Πα.Δι.Φ., και το όργανο που διαπιστώνει και επιβάλλει τις κυρώσεις στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των υποχρέων, όπως και η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων αυτών (άρθρο 15). Επίσης, διά της προσθήκης νέου άρθρου (255Α) στον ν. 4512/2018, προβλέπεται η σύσταση μη αμοιβόμενης συμβουλευτικής επιτροπής για την παρακολούθηση της φαρμακευτικής δαπάνης, την ολοκλήρωση των διαγνωστικών - θεραπευτικών πρωτοκόλλων και τη δημιουργία μητρώων ασθενών (άρθρο 16). Επίσης, τροποποιείται το άρθρο 250 παρ. 1 του ν. 4512/2018, κατά τρόπον ώστε, αφενός, να εμφανίζεται στα έσοδα του Υπουργείου Υγείας και να εγγράφεται ως πίστωση στον τακτικό προϋπολογισμό του το εφάπαξ καταβαλλόμενο από τους κατόχους άδειας κυκλοφορίας (Κ.Α.Κ.) τέλος για την αξιολόγηση ενός φαρμάκου από την «Επιτροπή Αξιολόγησης και Αποζημίωσης Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης» («Επιτροπή Αξιολόγησης») του

άρθρου 248 του ίδιου νόμου, και, αφετέρου, οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Υγείας να καλύπτουν τις δαπάνες αποζημίωσης των νομικών συμβούλων της Επιτροπής Αξιολόγησης, της «Επιτροπής Διαπραγμάτευσης Τιμών Φαρμάκων» («Επιτροπή Διαπραγμάτευσης»), και της ειδικής υποεπιτροπής αξιολόγησης των κατ' εξαίρεση χορηγούμενων φαρμάκων (άρθρο 17). Ρυθμίζονται, εξ άλλου, ζητήματα σχετικά με τη λειτουργία της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης (άρθρο 18) και τη διαδικασία αξιολόγησης φαρμάκων που διακινούνται με έκτακτη εισαγωγή (άρθρο 19), καθώς και ζητήματα σχετικά με τη λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου του Συστήματος Ηλεκτρονικής Προέγκρισης του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (άρθρο 24). Επίσης, καθορίζονται, για τα έτη 2023-2024 και στο εξής, τα ποσοστά αυτόματης επιστροφής (clawback) επί της νοσοκομειακής φαρμακευτικής δαπάνης για τους Κ.Α.Κ. και τις φαρμακευτικές εταιρείες που είναι προμηθευτές φαρμακευτικών σκευασμάτων των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. και του Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης «Παπαγεωργίου», κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 20). Προβλέπεται, επίσης, ότι οι συμβεβλημένοι με τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) πάροχοι υγείας δύνανται να παρέχουν υπηρεσίες και στους ασφαλισμένους του Ταμείου Υγείας Προσωπικού Εθνικής Τραπεζής της Ελλάδος (Τ.Υ.Π.Ε.Τ.) κατόπιν σύναψης σχετικής σύμβασης μεταξύ του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και του Τ.Υ.Π.Ε.Τ. εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός από την υποβολή του αιτήματος (άρθρο 21), και ότι, από την 1η.1.2024, ο Ενιαίος Δημοσιογραφικός Οργανισμός Επικουρικής Ασφάλισης Περίθαλψης (Ε.Δ.Ο.Ε.Α.Π.) και το Τ.Υ.Π.Ε.Τ. εντάσσονται στα μέτρα οικονομικού χαρακτήρα συγκράτησης της φαρμακευτικής δαπάνης με αναλογική εφαρμογή των προβλεπόμενων για τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. διατάξεων (άρθρο 22). Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα, εκ νέου, σύναψης συμβάσεων με τους παρόχους υγείας που είχαν μονομερώς καταγγείλει τη σύμβασή τους με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., μετά την παρέλευση δεκαοκτώ μηνών από την εν λόγω καταγγελία (άρθρο 23).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε' (άρθρα 25 έως 27), υπό τον τίτλο «Λοιπές ρυθμίσεις για τη δημόσια υγεία», προβλέπεται η δυνατότητα αξιοποίησης του αποθηκευμένου στις εγκαταστάσεις του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας (Ε.ΚΕ.Α.) ανακτημένου πλάσματος, συλλεγέντος κατά τα έτη 2008 έως 2014, ως πρώτης ύλης για την παρασκευή in vitro διαγνωστικών προϊόντων (άρθρο 25). Παρατείνονται, μεταξύ άλλων, από την ημερομηνία λήξης τους έως την 1η.1.2025, η υπ' αρ. 17/18 συμφωνία-πλαίσιο του Ε.ΚΕ.Α. για την προμήθεια αντιδραστηρίων αιμοδοσίας με συνοδό εξοπλισμό για τον έλεγχο του αίματος με τη μέθοδο της μοριακής τεχνικής νουκλεϊκών οξέων-NAT, η διάρκεια της οποίας, κατόπιν της άσκησης των προ-

βλεπόμενων δικαιωμάτων προαίρεσης, δεν δύναται να υπερβαίνει την 31η.12.2025 και η υπ' αρ. 17/18-4 εκτελεστική σύμβαση, (άρθρο 26) καθώς και η ισχύς ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και, ειδικότερα, παρατείνονται, μεταξύ άλλων, εκ νέου, έως την 31.3.2025:

- η ισχύς των ρυθμίσεων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας, η οποία είχε παραταθεί με την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 5140/2024 (άρθρο 27 παρ. 1 περ. α')

- η ισχύς του άρθρου 205 του ν. 4820/2021 περί της υποχρέωσης επίδειξης πιστοποιητικού ή βεβαίωσης εμβολιασμού ή νόσησης από εργαζομένους στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα (άρθρο 27 παρ. 1 περ. β')

- η ισχύς του άρθρου 46 του ν. 4790/2021 ως προς τον υποχρεωτικό γνωστικό έλεγχο για τον κορωνοϊό COVID-19 (άρθρο 27 παρ. 1 περ. δ')

- η ισχύς της περ. γ) της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 4498/2017 ως προς τη δυνατότητα υπέρβασης της σαρανταοκτάωρης εβδομαδιαίας διάρκειας εργασίας των ιατρών των νοσοκομείων και μονάδων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Π.Φ.Υ.) του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) (άρθρο 27 παρ. 1 περ. ε').

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ' (άρθρα 28 έως 43), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις [του] Υπουργείου Υγείας», μεταξύ άλλων προβλέπεται η ολοήμερη λειτουργία των δομών παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας στο πλαίσιο του Εθνικού Δικτύου Παροχής Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας (Ε.Δ.Υ.Ψ.Υ.) του Ε.Σ.Υ., και καθορίζεται το νομοθετικό πλαίσιο που εφαρμόζεται για την ολοήμερη λειτουργία των μνημονευόμενων δομών (άρθρο 28). Ρυθμίζονται, εξ άλλου, ζητήματα που αφορούν την αυτοδίκαιη μεταφορά στις Διοικήσεις των Υγειονομικών Περιφερειών (Δ.Υ.Πε.) εξειδικευμένου προσωπικού των δομών παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας του Ε.Σ.Υ. που εντάσσονται στο Ε.Δ.Υ.Ψ.Υ. (άρθρο 29), ζητήματα σχετικά με τη μεταφορά του συνόλου του προσωπικού των ενταχθέντων στον Εθνικό Οργανισμό Πρόληψης και Αντιμετώπισης Εξαρτήσεων (Ε.Ο.Π.Α.Ε.) δομών, υπηρεσιών και προγραμμάτων (άρθρο 31) και ζητήματα που αφορούν την πρόσληψη ειδικών θεραπευτών στα θεραπευτικά προγράμματα του εν λόγω οργανισμού (άρθρο 32). Συνιστάται, επίσης, μία θέση Διοικητή στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής «ΔΡΟΜΟΚΑΙΤΕΙΟ», και προβλέπεται η ένταξη της Α' Ψυχιατρικής Κλινικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η οποία λειτουργεί εντός του Β' Παθολογικού Τομέα του Γενικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης «Παπαγεωργίου», στους Διασυνδεδεμένους Φορείς Παροχής Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας του Περιφερειακού Δικτύου Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας

ας (Πε.Δ.Υ.Ψ.Υ.) (άρθρο 30). Ορίζεται, ιδίως, ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Π.Α.Ε. είναι το αρμόδιο όργανο που εγκρίνει τον προϋπολογισμό του Ε.Ο.Π.Α.Ε του οικονομικού έτους 2025 μέχρι την 31η.12.2024 και προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες προπαρασκευαστικές ενέργειες για τη διασφάλιση της ομαλής έναρξης της λειτουργίας του (Ε.Ο.Π.Α.Ε.) (άρθρο 33). Επίσης, διευρύνονται οι ειδικότητες των επαγγελματιών που δύναται να προσληφθούν, με καθεστώς έκδοσης δελτίου απόδειξης παροχής υπηρεσιών, στα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., τα στρατιωτικά νοσοκομεία, στις αποκεντρωμένες μονάδες παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας των Δ.Υ.Πε. και σε άλλους εποπτευόμενους, από το Υπουργείο Υγείας, φορείς για την κάλυψη των αναγκών τους σε προσωπικό (άρθρο 34). Ορίζεται, εξ άλλου, ότι δεν αναζητούνται ως αχρεωστήτως καταβληθέντα τα ποσά που έχουν εισπράξει ως τακτικές αποδοχές οι εργαζόμενοι του Οργανισμού κατά των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ.), από την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του ν. 4024/2011 και μέχρι την 27η.3.2023, δυνάμει δικαστικών αποφάσεων (άρθρο 35). Καθορίζεται, εκ νέου, η συγκρότηση της εννεαμελούς Διοικούσας Επιτροπής του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕ.Σ.Υ.) (άρθρο 36), και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τη χρηματοδότηση Τοπικών Ομάδων Υγείας (άρθρο 37) καθώς και ζητήματα σχετικά με τον χρόνο εκτέλεσης συνταγών φαρμακείων (άρθρο 38). Επιπροσθέτως, επιτρέπεται η διάθεση τυποποιημένων οφθαλμολιγών (πρεσβυωπίας) και υγρών φακών επαφής να γίνεται και από φαρμακεία, χωρίς την υποχρέωση ορισμού οπτικού ως επιστημονικά υπευθύνου (άρθρο 39). Περαιτέρω, προκηρύσσεται εκτάκτως η χορήγηση άδειας ίδρυσης φαρμακείου στην Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους (άρθρο 40). Προβλέπεται, εξ άλλου, η δυνατότητα μετάταξης των αποσπασμένων υπαλλήλων φορέων του δημόσιου τομέα στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 41), και παρέχεται η δυνατότητα να παραμείνουν στην υπηρεσία τους έως την 30ή.6.2026 οι Προϊστάμενοι των Διευθύνσεων της Ενιαίας Τεχνικής Υπηρεσίας των Διοικήσεων Υγειονομικών Περιφερειών (Δ.Υ.Πε.) που ασκούν καθήκοντα Προϊσταμένου Διευθύνουσας Υπηρεσίας, καθώς και οι εκτελούντες χρέη αναπληρωτών αυτών των οποίων η υπαλληλική σχέση λύεται αυτοδικαίως έως την 31η.12.2025 λόγω συμπλήρωσης του εξηκοστού εβδόμου έτους της ηλικίας τους, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης στην οικεία Δ.Υ.Πε. (άρθρο 42). Επίσης, σε περίπτωση μη διαθεσιμότητας αποκλειστικών νοσοκόμων εγγεγραμμένων στο «Μητρώο Αποκλειστικών Νοσοκόμων» του άρθρου 2 του ν. 4132/2013, προβλέπεται η δυνατότητα να παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε νοσοκομεία ή ιδιωτικές κλινικές αρμοδιότητας της οικείας Υγειονομικής Περιφέρειας, αποκλειστικές νοσοκόμες και α-

ποκλειστικοί νοσοκόμοι που δεν έχουν εγγραφεί στο εν λόγω Μητρώο, εφόσον κατέχουν, κατ' ελάχιστον, άδεια εργασίας από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) (άρθρο 43).

Με τις διατάξεις του Μέρους Β΄ (άρθρα 44 και 45), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές διατάξεις», εισάγονται εξουσιοδοτικές διατάξεις.

Τέλος, το Μέρος Γ΄, υπό τον τίτλο «Εναρξη ισχύος», αποτελείται από ένα άρθρο (άρθρο 46), το οποίο ορίζει την έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί του Πίνακα Περιεχομένων, των τίτλων των επιμέρους Κεφαλαίων και άρθρων του νομοσχεδίου

α. Στον τίτλο του Κεφαλαίου ΣΤ΄ του Μέρους Α΄ («Λοιπές διατάξεις Υπουργείου Υγείας») θα ήταν ορθότερο, πριν από τη λέξη «Υπουργείου», να τεθεί το οριστικό άρθρο «του». Παρατηρείται, επίσης, ότι στον Πίνακα Περιεχομένων που συνοδεύει το νομοσχέδιο τα άρθρα 28 και 29 περιλαμβάνονται στο Κεφάλαιο Ε΄ του Μέρους Α΄ («Λοιπές ρυθμίσεις για τη δημόσια υγεία»), ενώ στο κείμενο του νομοσχεδίου τα εν λόγω άρθρα εντάσσονται στο Κεφάλαιο ΣΤ΄. Δεδομένης και της συνοχής των ρυθμίσεων των συγκεκριμένων άρθρων με τις λοιπές ρυθμίσεις του Κεφαλαίου ΣΤ΄, πρέπει, αντίστοιχα, να διορθωθεί και ο Πίνακας Περιεχομένων, ώστε τα άρθρα 28 και 29 να περιληφθούν στο ανωτέρω Κεφάλαιο (ΣΤ΄).

β. Στον τίτλο των άρθρων 4 και 5, 7 και 8, 11 έως 13, 15, 17 έως 21, 24, 31 έως 34, 36 έως 39, 43 και 45 του νομοσχεδίου θα ήταν ορθότερο, πριν από τη μνεία του υπό τροποποίηση νόμου, να τεθεί το οριστικό άρθρο «του».

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 83Α του ν. 2071/1992, όπως αυτή προτείνεται να προστεθεί, γίνεται αναφορά, μεταξύ άλλων, στους μόνιμους οδοντιάτρους των «ενόπλων δυνάμεων». Δεδομένου ότι, εν προκειμένω, εξαιρείται η υπηρεσιακή διάσταση του εν λόγω όρου, θα μπορούσε αυτός να αποδοθεί και με τα αρχικά γράμματα, κεφαλαία («Ενόπλων Δυνάμεων»).

2. Επί του άρθρου 5

α. Η παράγραφος 1 τροποποιεί το άρθρο 83 του ν. 2071/1992 κατά τρόπον, μεταξύ άλλων, ώστε να ορίζεται ότι ο χρόνος εκπαίδευσης των ιατρών και των οδοντιάτρων στην εξειδίκευση «πρέπει να είναι συνεχής». Εξαιρέση εισάγει η περίπτ. δβ) της παρ. 4 του άρθρου 83 του ν. 2071/1992, όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, σύμφωνα με την οποία διακοπή του χρόνου εκπαί-

δευσης στην εξειδίκευση δικαιολογείται στις εξής αποκλειστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις: «λόγω χορήγησης μακροχρόνιας αναρρωτικής άδειας, άδειας μητρότητας ή άδειας για ανατροφή παιδιού, καθώς και λόγω εκπλήρωσης στρατιωτικής υποχρέωσης».

Δοθέντος ότι, αφενός, οι εξειδικευόμενοι, μετά το πέρας του χρόνου εκπαίδευσης, υπόκεινται σε διαδικασία εξετάσεων και, συνεπώς, δοκιμάζονται, δι' αυτών, ως προς το αν πράγματι απέκτησαν τις αναγκαίες γνώσεις κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης – είτε αυτή ήταν συνεχής είτε όχι – και, αφετέρου, ότι ενδέχεται να συντρέχουν και άλλοι σοβαροί λόγοι, διαφορετικοί από τους ως άνω αναφερομένους στην προτεινόμενη ρύθμιση, οι οποίοι δικαιολογούν τη διακοπή της εκπαίδευσης, διατυπώνεται προβληματισμός ως προς την τήρηση, εν προκειμένω, της αρχής της αναλογικότητας, δοθέντος ότι δεν προβλέπεται διοικητική διαδικασία διά της οποίας ο εξειδικευόμενος δύναται να ζητήσει την, για σπουδαίο λόγο (διαφορετικό των ως άνω), προσωρινή διακοπή της εκπαίδευσής του, χωρίς να απολέσει την προσμέτρηση του χρόνου εκπαίδευσης που έχει διανύσει μέχρι τότε.

β. Η παράγραφος 2 τροποποιεί το άρθρο 84 παρ. 2 του ν. 2071/1992. Μεταξύ άλλων, διατηρείται η διάταξη σύμφωνα με την οποία, η εξειδίκευση στην εντατική νοσηλεία (εντατικολογία) παρέχεται με τη συμπλήρωση συνεχούς υπηρεσίας και εκπαίδευσης δύο (2) ετών σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (Μ.Ε.Θ.) ή Μονάδες Εντατικής Νοσηλείας (Μ.Ε.Ν. Νεογνών).

Δεδομένου ότι, υπό το ισχύον καθεστώς, παρέχεται η δυνατότητα διακοπής του χρόνου εξειδίκευσης για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες (όπως και για λόγους μητρότητας, οι οποίοι, όμως, συνεχίζουν να αποτελούν λόγο συγγνωστής διακοπής της εξειδίκευσης), δυνατότητα που δεν διατηρείται στο εξής, επισημαίνεται ότι η ως άνω διάταξη χρήζει συμπλήρωσης με μεταβατική ρύθμιση, προκειμένου να ρυθμισθούν περιπτώσεις αυτών που υπήχθησαν στο προτεινόμενο να καταργηθεί (σιωπηρώς) καθεστώς και δεν έχουν συμπληρώσει ακόμη τον απαιτούμενο χρόνο για την ολοκλήρωση της εξειδίκευσης.

3. Επί του άρθρου 6

α. Με την εν λόγω διάταξη παρέχεται η δυνατότητα στους ιατρούς του κλάδου του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) των οποίων η υπαλληλική σχέση λύεται, λόγω συμπλήρωσης του εξηκοστού έβδομου (67ου) έτους της ηλικίας τους, αυτοδικαίως, την 31η.12.2024, να παραμείνουν για ένα επιπλέον έτος (έως την 31η.12.2025) στην υπηρεσία τους, κατόπιν υποβολής, εντός 15 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος της ρύθμισης, σχετικής αίτησης, εφόσον, αφενός, η θέση τους δεν έχει προκηρυχθεί ή δεσμευθεί με

άλλον τρόπο, και, αφετέρου, συμμετέχουν στο πρόγραμμα εφημεριών ή απαλλάσσονται νομίμως από την υποχρέωση συμμετοχής σε αυτό. Παρόμοια ρύθμιση, αλλά με χρονικό όριο την 31.12.2027, εισάγεται και ως προς τους Ιατρούς Δημόσιας Υγείας του Ε.Σ.Υ. των οποίων η υπαλληλική σχέση λύεται, λόγω συμπλήρωσης του εξηκοστού έβδομου (67ου) έτους της ηλικίας τους, αυτοδικαίως, την 31η.12.2024.

Αντίστοιχη ρύθμιση – άλλοτε με ευρύτερο και άλλοτε με στενότερο πεδίο εφαρμογής, ως προς τις ιατρικές ειδικότητες που καταλαμβάνει – είχε θεσπισθεί, αρχικά, στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού 2019 (COVID-19), και στη συνέχεια, για την αντιμετώπιση εν γένει αναγκών της δημόσιας υγείας, με (βλ. τα άρθρα 90 του ν. 4745/2020, δέκατο όγδοο του ν. 4812/2021, 31 του ν. 4865/2021, 39 του ν. 4950/2022, πρώτο της από 12.6.2023 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 5046/2023, 63 του ν. 4999/2022, 95 του ν. 5041/2023, 41 του ν. 5047/2023, 68 του ν. 5079/2023 και 8 του ν. 5102/2024).

Επισημαίνεται, ενημερωτικώς, ότι, ως προς την υπηρεσιακή τους κατάσταση, οι ιατροί του Ε.Σ.Υ. υπάγονται στις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα (Υ.Κ.) (βλ. άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 3528/2007), μόνον για τα ζητήματα τα οποία δεν ρυθμίζονται από τις ειδικές για αυτούς διατάξεις (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 1886/2005, γνμδ ΝΣΚ Ολομ. 206/2008, γνμδ ΝΣΚ 58/2009, γνμδ ΝΣΚ 169/2010).

Ως προς την αποχώρησή τους από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας, ισχύουν τα περί των δημοσίων υπαλλήλων. Η αποχώρηση δημόσιου υπάλληλου από την υπηρεσία λόγω ορίου ηλικίας προβλέπεται μεν από το Σύνταγμα (άρθρο 103 παρ. 4), αλλά ο ορισμός του ορίου αυτού καταλείπεται στον κοινό νομοθέτη. Η ευχέρεια του νομοθέτη νοείται μέσα στα όρια που χارάσσει ο σκοπός της συνταγματικής ρύθμισης, σε συνδυασμό και με τη μονιμότητα των υπαλλήλων που κατοχυρώνει η ίδια αυτή συνταγματική διάταξη (βλ. Α. Τάχο/Ι. Συμεωνίδη, Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα, 2007, σελ. 1582, 1588, Β. Ανδρονόπουλο/Μ. Ανδρονουπούλου, Ερμηνεία του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007), 2022, σελ. 1516). Συνεπώς, ο κοινός νομοθέτης δεν πρέπει να παραγνωρίζει την, κατά την κοινή πείρα, κατάλληλη για παροχή εργασίας ηλικία του ανθρώπου.

Σύμφωνα με το άρθρο 155 παρ. 1 Υ.Κ., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 59 του ν. 4369/2016, ο υπάλληλος απολύεται αυτοδικαίως από την υπηρεσία με τη συμπλήρωση του εξηκοστού έβδομου (67ου) έτους της ηλικίας του. Δεν εμποδίζεται, όμως, ο κοινός νομοθέτης να ορίσει διαφορετικό όριο ηλικίας κατά βαθμό ή βαθμούς υπαλλήλων (βλ. ΣτΕ 1093/1958) ή κατά κλάδους

υπαλλήλων, όταν οι ιδιαίτερες συνθήκες εργασίας το δικαιολογούν (βλ. ΣΤΕ 362, 363/1939). Έχει κριθεί, μάλιστα, ειδικώς ότι η, ως προς ειδική κατηγορία ιατρών του Ε.Σ.Υ., παρέκκλιση του κανόνα της αποχώρησης των ιατρών του Ε.Σ.Υ. από την υπηρεσία σε ορισμένη ηλικία, δεν παρίσταται συνταγματικά αδικαιολόγητη, εφόσον συντρέχουν ειδικές περιστάσεις ή λόγοι που εξυπηρετούν το γενικό συμφέρον ή ειδική σκοπιμότητα (βλ. ΣΤΕ 2907/2000).

6. Επισημαίνεται ότι αντίστοιχη ρύθμιση εισάγεται και ως προς τους νοσοκομειακούς φαρμακοποιούς του Ε.Σ.Υ. (βλ. άρθρο 6 παρ. 4), ως προς τους οποίους, όμως, η διατύπωση της διάταξης δεν περιέχει τη λέξη «δύνανται», αλλά φαίνεται να ορίζει, ως υποχρεωτική, την παραμονή τους στην υπηρεσία έως την 31.12.2027. Και τούτο, μολονότι ορίζεται ότι, για την εφαρμογή της εν λόγω ρύθμισης, οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση.

Στο πλαίσιο αυτό και δεδομένου ότι στην Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο διατυπώνεται ενιαία τεκμηρίωση τόσο για τους ιατρούς όσο και για τους νοσοκομειακούς φαρμακοποιούς του Ε.Σ.Υ., ερωτάται αν βούληση του έχοντος τη νομοθετική πρωτοβουλία, είναι, εν προκειμένω, η υποχρεωτική παρέκταση του ορίου ηλικίας για τη αποχώρηση των νοσοκομειακών φαρμακοποιών του Ε.Σ.Υ. ή η χορήγηση σχετικής ευχέρειας.

4. Επί του άρθρου 8 παρ. 4 και 5

α. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4, η αναφορά («Α΄ 123») στο Τεύχος του Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο έχει δημοσιευθεί ο ν. 2946/2001, πρέπει να τεθεί ορθώς, ως εξής: «(Α΄ 224)».

β. Στην παρ. 5, η αναφορά στις «παρ. 4, 5 και 8 του ν. 1750/1988 (Α΄ 50)», πρέπει να τεθεί ορθώς, ως εξής: «παρ. 4, 5 και 8 του άρθρου 43 του ν. 1759/1988 (Α΄ 50)».

5. Επί του άρθρου 13

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 ορίζεται ότι «[σ]την παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3329/2005 (Α΄ 81), περί διοίκησης νοσοκομείων του ΕΣΥ, όπου αναφέρεται η λέξη "οργανικές" αντικαθίσταται από τη λέξη "ανεπτυγμένες" (...)» κλί-νες.

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο «[μ]ε την προτεινόμενη ρύθμιση [του άρθρου 13] επιδιώκεται η συγκρότηση των συλλογικών οργάνων διοίκησης νοσοκομείων να είναι εναρμονισμένη με τον αριθμό κλινών που πράγματι βρίσκονται σε λειτουργία κατά τον χρόνο της προκήρυξης των θέσεων του Διοικητή και Αναπληρωτή Διοικητή» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 76). Το άρθρο, εξ άλλου, 7 του ν. 3329/2005 αναφέρεται σε οργανικές «κλίνες».

Συνεπώς, στις παρ. 2, 3 και 4 του εν λόγω άρθρου η αναφορά σε «οργανικές θέσεις» πρέπει να τεθεί ορθώς, ως εξής: «οργανικές κλίνες».

6. Επί του άρθρου 14

Με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου ορίζεται ότι «1. Η ισχύς της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4332/2015 (Α΄ 76), ως προς τη νομιμοποίηση δαπανών για την εξόφληση υποχρεώσεων των νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Ε.Σ.Υ.) και των Υγειονομικών Περιφερειών, παρατείνεται από τη λήξη της, έως τη δημοσίευση του παρόντος. 2. Η ισχύς του άρθρου δέκατου του ν. 4737/2020 (Α΄ 204), ως προς τη νομιμοποίηση δαπανών των Κέντρων Υγείας για την εξέταση δειγμάτων βιολογικού υλικού ύποπτων κρουσμάτων κορωνοϊού COVID-19, παρατείνεται από τη λήξη της, έως τη δημοσίευση του παρόντος. 3. Η ισχύς της παρ. 2 του άρθρου 39 του ν. 4715/2020 (Α΄ 149), ως προς την εκκαθάριση και πληρωμή δαπανών νοσοκομείων για την εξέταση δειγμάτων βιολογικού υλικού ύποπτων κρουσμάτων κορωνοϊού COVID-19, παρατείνεται από τη λήξη της, έως τη δημοσίευση του παρόντος. 4. Η ισχύς της παρ. 28 του άρθρου 66 του ν. 3984/2011 (Α΄ 150), ως προς τη νομιμοποίηση δαπανών που απορρέουν από προμήθειες των νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. συμπεριλαμβανομένων των Ψυχιατρικών και των Πανεπιστημιακών Κλινικών, των Νοσοκομείων Αρεταίειο και Αιγινήτειο, του Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου και του Νοσοκομείου Παπαγεωργίου της Θεσσαλονίκης, παρατείνεται από τη λήξη της, έως τη δημοσίευση του παρόντος».

Η ισχύς των ως άνω αναφερόμενων διατάξεων έχει παραταθεί, μέχρι σήμερα, διαδοχικά, με πανομοιότυπη ρύθμιση (βλ., ενδεικτικά, άρθρα 41 του ν. 5102/2024, 19 του ν. 5057/2023, 94 του ν. 5041/2023, έκτο του ν. 5015/2023, 69 του ν. 4999/2022, 65 του ν. 4975/2022, 37 του ν. 4958/2022, τριακοστό πρώτο του ν. 4917/2022, 85 του ν. 4850/2021, κ.ά.). Οι εν λόγω ρυθμίσεις αφορούν τη νομιμοποίηση καταβληθεισών δαπανών από προμήθειες υλικών ή αγαθών και την παροχή υπηρεσιών.

Όπως έχει επισημανθεί και σε παλαιότερες εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας (βλ., ενδεικτικά, την από 28.6.2021 έκθεση επί του νομοσχεδίου «Κύρωση της από 24.3.2021 τροποποίησης της από 3.2.2020 επιμέρους Σύμβασης Δωρεάς για το Έργο Ι [Παράρτημα 5 του ν. 4564/2018] και της από 13.5.2021 τροποποίησης της από 6.9.2018 Σύμβασης Δωρεάς μεταξύ του Ιδρύματος «Κοινωνικός Ιδρυμα Σταύρος Σ. Νιάρχος» και του Ελληνικού Δημοσίου για την ενίσχυση και αναβάθμιση των υποδομών στον τομέα της υγείας και των παραρτημάτων της, ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες διατάξεις» - ν. 4683/2020), με το άρθρο 98 παρ. 1 περ. γ΄ του Συντάγματος καθιερώνεται ο κατασταλτικός

έλεγχος των δημοσίων εν γένει δαπανών και ανατίθεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σύμφωνα με τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, «(...) διατάξεις περί αναδρομικής νομιμοποίησης των δαπανών είναι συνταγματικώς ανεκτές (σχ. Ολ. Ε.Σ. 2400/2007, 2079/2010, 2145/2010 κ.ά.), δοθέντος ότι ο νομοθέτης, ενεργώντας στο πλαίσιο της κατά το Σύνταγμα αρμοδιότητάς του για τη ρύθμιση εννόμων σχέσεων και καταστάσεων και μάλιστα με αναδρομική δύναμη, εφόσον τούτο δεν προσκρούει σε ρητές απαγορευτικές διατάξεις του Συντάγματος, έχει την ευχέρεια να καθορίσει το περιεχόμενο, τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις του διενεργουμένου στους απολογισμούς των Ο.Τ.Α. ελέγχου, αρκεί η άμβλυνση, αναδρομικά, των προϋποθέσεων και περιορισμών ως προς τη νομιμότητα των δημοτικών δαπανών να μην εξικνείται σε τέτοια έκταση που να επιφέρει ουσιαστικά κατάλυση του ελέγχου αυτού, καθιστώντας κενό γράμμα τις διατάξεις των άρθρων 98 παρ. 1 και 102 του Συντάγματος. (...) (βλ. Ολ. Ε.Σ. 506 και 2293/2011)». Σε κάθε περίπτωση, «[σ]τη ρυθμιστική (...) εξουσία του κοινού νομοθέτη εμπίπτει και η θέσπιση διατάξεων για τη "νομιμοποίηση" δαπανών, εφόσον όμως οι σχετικές ρυθμίσεις δεν είναι τέτοιου είδους και τέτοιας έκτασης ώστε να καταλύεται ουσιαστικώς η (...) ελεγκτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να αναιρείται, συνακόλουθα, η δυνατότητα αναζήτησης, μέσω αντίστοιχου καταλογισμού, των χρηματικών ποσών που δαπανήθηκαν παρανόμως (Ολ. Ε.Σ. 981/2016). Ο έλεγχος της συμβατότητας τυχόν "νομιμοποιητικής" δαπανών διάταξης προς την προαναφερόμενη συνταγματική διάταξη δεν μπορεί πάντως να είναι γενικός και αφηρημένος, καθώς συνδέεται με το είδος και το ύψος των συγκεκριμένων κάθε φορά δαπανών που επιδιώκεται να "νομιμοποιηθούν", τη σχέση (αναλογία) των δαπανών αυτών με το σύνολο της οικείας διαχείρισης ή τέλος με τη βαρύτητα της πλημμέλειας (εύρος δημοσιολογιστικής απόκλισης)» (ΕλΣυν Τμ. IV 706/2018). Δοθέντος, δε, ότι ο έλεγχος που ασκεί το Ελεγκτικό Συνέδριο λειτουργεί ως μέσο στα χέρια της εκάστοτε εκτελεστικής εξουσίας για την εξυπηρέτηση της διαφάνειας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, η παράταση ισχύος των ως άνω διατάξεων όπως και ο επαναληπτικός τους χαρακτήρας «αποδεικνύει κατά κύριο λόγο την παθογένεια και την πρόδηλη αδυναμία της Διοίκησης να προγραμματίσει και να διενεργήσει τακτικές διαγωνιστικές διαδικασίες και εν γένει σύννομες διαδικασίες με άλλοθι τη δεινή οικονομική κατάσταση της Χώρας» και άγει σε «ασκήσεις ισορροπίας των δικαστών μεταξύ της προστασίας του δημοσίου χρήματος που καλούνται προεχόντως να υπηρετήσουν και της προστασίας εν γένει άλλων μορφών του δημοσίου συμφέροντος, όπως η προστασία της δημόσιας υγείας με τη μη διατάραξη της συνεχούς και αδιάλειπτης προμήθειας αγαθών και παροχής συναφών υπηρεσιών» (Ε.-Ε. Κουλουμπίνη, Ο έλεγχος και η εφαρμογή

των νομιμοποιητικών διατάξεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο, ΕφημΔΔ 2019.σελ. 101).

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, κατά τη διενέργεια των σχετικών δαπανών από τα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. και τις Υ.Πε, πέραν της ρητής προϋπόθεσης να είναι οι δαπάνες εντός των εγκεκριμένων πιστώσεων των προϋπολογισμών τους των αντιστοίχων ετών αναφοράς, θα πρέπει να τηρείται και το εύλογο μέτρο από τους προβαίνοντες στη δαπάνη.

7. Επί των άρθρων 15, 16, 29 και 30

Ο όρος «συστήνεται» ή «συστήνονται», όπου στα ανωτέρω άρθρα απαιτά, θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τον από μακρού χρόνου χρησιμοποιούμενο όρο «συνιστάται» και «συνιστώνται», αντίστοιχα.

8. Επί του άρθρου 16

Ορίζεται, εν προκειμένω, ότι «1. Συστήνεται στο Υπουργείο Υγείας μη αμειβόμενη Επιτροπή για την παρακολούθηση της φαρμακευτικής δαπάνης, την ολοκλήρωση των διαγνωστικών/θεραπευτικών πρωτοκόλλων και τη δημιουργία Εθνικών Μητρώων ασθενών, η οποία έχει συμβουλευτικό ρόλο. 2. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της επιτροπής και προσδιορίζονται ο αριθμός και οι ιδιότητες των μελών της καθώς και οι υποχρεώσεις τους. Με όμοια απόφαση συγκροτείται η ως άνω αναφερόμενη επιτροπή».

Παρατηρείται ότι, στο πλαίσιο της ως άνω διάταξης, χρήζουν ρύθμισης και άλλα ζητήματα, που αφορούν τη διαδικασία συγκρότησης του οργάνου, τη τητεία των μελών του, τη λειτουργία του, κ.λπ.

9. Επί του άρθρου 27 παρ. 1

Στην περ. β΄ της παρ. 1 η αναφορά («Α΄ 51») στο Τεύχος του Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο έχει δημοσιευθεί ο ν. 4876/2021, πρέπει να τεθεί ορθώς: «(Α΄ 251)».

10. Επί του άρθρου 35

Η αναφορά («Α΄ 143») στο Τεύχος του Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, στο οποίο έχει δημοσιευθεί ο ν. 4024/2011, πρέπει να τεθεί ορθώς: «(Α΄ 226)».

11. Επί του άρθρου 38 παρ. 2

Στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 η φράση «και η παρ. 4 διαμορφώνεται» πρέπει να διορθωθεί ως εξής: «και η παρ. 6 διαμορφώνεται», δοθέντος ότι η διάταξη που τροποποιείται, εν προκειμένω, είναι η παρ. 6 του

άρθρου 3 του ν. 3892/2010. Ομοίως, πρέπει να τεθεί ο αριθμός 6 στην αρχή της προτεινόμενης να τροποποιηθεί παραγράφου.

12. Επί του άρθρου 39

Προστίθεται, εν προκειμένω, νέα ρύθμιση στο άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 971/1979 «Περί ασκήσεως του επαγγέλματος του οπτικού και καταστημάτων οπτικών ειδών», σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η ισχύουσα διάταξη, η οποία επιτρέπει τη διάθεση, και από καταστήματα μη οπτικών ειδών, «ομματοϋαλλίων διορθωτικών των διαθλαστικών ανωμαλιών των οφθαλμών, των τυποποιημένων ομματοϋαλλίων (πρεσβυωπίας), των φακών επαφής, των υγρών φακών επαφής και γενικά όλων των συναφών προς την όραση ειδών», υπό την προϋπόθεση ότι ορίζεται οπτικός ως επιστημονικά υπεύθυνος. Η νέα ρύθμιση ορίζει ότι, ειδικά για την περίπτωση διάθεσης, από φαρμακεία, τυποποιημένων ομματοϋαλλίων (πρεσβυωπίας) και υγρών φακών επαφής, δεν είναι υποχρεωτικός ο ορισμός οπτικού ως επιστημονικά υπεύθυνου.

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο, στόχος της εν λόγω ρύθμισης είναι η προστασία της επαγγελματικής ελευθερίας των φαρμακοποιών σε στάθμιση προς την προστασία της δημόσιας υγείας υπό την έννοια της ασφαλούς διάθεσης των εν λόγω οπτικών ειδών, δοθέντος ότι η «διάθεση από φαρμακεία τυποποιημένων ομματοϋαλλίων (πρεσβυωπίας) και υγρών φακών επαφής υπό την προϋπόθεση ορισμού οπτικού ως επιστημονικά υπεύθυνου υποχρεώνει τους φαρμακοποιούς σε πρόσθετες και μη αναγκαίες λειτουργικές δαπάνες, παρά το γεγονός ότι οι τελευταίοι, εκ της ιδιότητάς τους ως επαγγελματιών υγείας, έχουν την κατάλληλη και ειδική γνώση που απαιτείται για την ασφαλή διάθεση των ως άνω οπτικών ειδών» (σελ. 62), καθώς και η προστασία της δημόσιας υγείας υπό την έννοια της προσβασιμότητας των πολιτών στα εν λόγω οπτικά είδη, καθ' όσον αναφέρεται ότι σκοπός της προτεινόμενης διάταξης είναι «να εξυπηρετούνται οι πολίτες ανεμπόδιστα όλες τις ημέρες και ώρες και από τα εφημερεύοντα φαρμακεία» (σελ. 85).

Παρατηρείται ότι η αντίληψη του νομοθέτη ως προς τους όρους διάθεσης οπτικών ειδών μεταβλήθηκε στο πέρασμα του χρόνου. Οι σχετικές διατάξεις (άρθρο 6 του ν. 971/1979) απέκλειαν, αρχικά, τη διάθεσή τους (πλην των απορροφητικών διοπτρών ηλίου, βλ. και ΣΤΕ 1683-4/1995) από καταστήματα μη οπτικών ειδών. Στη συνέχεια (διά του άρθρου 21 παρ. 1 του ν. 3204/2003), επετράπη η διάθεσή τους και από τέτοια καταστήματα, εφόσον είχε ορισθεί οπτικός ως επιστημονικά υπεύθυνος. Η αρχική ως άνω απαγόρευση επανέκαμψε διά του άρθρου 14 του ν. 3661/2008, το οποίο επέτρεψε τη διάθεση, από φαρμακεία, μόνον των τυποποιημένων ομματοϋαλλίων πρεσβυωπίας,

και μάλιστα χωρίς υποχρέωση ορισμού οπτικού ως επιστημονικά υπευθύνου. Η ισχύουσα ρύθμιση, η οποία επιτρέπει τη διάθεση, και από καταστήματα μη οπτικών ειδών, όλων των συναφών προς την όραση ειδών, υπό την προϋπόθεση ότι ορίζεται οπτικός ως επιστημονικά υπεύθυνος, θεσπίστηκε διά του άρθρου πρώτου υποπαρ. 1Β.3. περίπτ.3 του ν. 4093/2012.

Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι τα οπτικά είδη, όπως και τα φάρμακα, δεν αποτελούν μόνον καταναλωτικά προϊόντα, αλλά, ιδίως, αγαθά που χρησιμεύουν ως μέσο αντιμετώπισης των διαθλαστικών ανωμαλιών των οφθαλμών, και, ως εκ τούτου, εντάσσονται στη σφαίρα προστασίας της δημόσιας υγείας. Αντίστοιχα, το επάγγελμα τόσο του οπτικού όσο και του φαρμακοποιού επιτελεί κοινωνική αποστολή και εξασκείται (και) σε χώρους εξυπηρέτησης των πολιτών (καταστήματα οπτικών και φαρμακεία, αντίστοιχα), οι οποίοι δεν αποτελούν αμιγώς εμπορικές επιχειρήσεις, αλλά παρέχουν και αγαθά ζωτικής σημασίας για τη δημόσια υγεία. Όπως έχει παγίως κριθεί, η συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος στην υγεία συνεπάγεται ότι το Κράτος υποχρεούται να παρέχει στους πολίτες υπηρεσίες υγείας υψηλού επιπέδου οι οποίες σαφώς να καλύπτουν τις ανάγκες για διάγνωση και θεραπεία των παθήσεων, παρέχοντας τα αναγκαία φάρμακα (βλ. ΣτΕ Ολομ. 400/1986 κ.ά.). Η ρυθμιστική παρέμβαση του κράτους, εξ άλλου, στις ως άνω επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι αναγκαία για την προστασία του υπέρτατου αγαθού της υγείας των πολιτών, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας (βλ. ΣτΕ Ολομ. 201/2020, 1804/2017, κ.ά.).

Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι «με το άρ. 5 παρ. 1 του Συντάγματος προστατεύεται η οικονομική ελευθερία και δὴ ἡ ελευθερία ασκήσεως επιχειρηματικής ἢ επαγγελματικής δραστηριότητας. Οι συνταγματικές ὁμως αυτές διατάξεις δεν αποκλείουν τὴ θέσπιση ἀπὸ τὸν κοινὸ νομοθέτη ἢ τὴν κανονιστικὴς δρῶσα Διοίκηση περιορισμῶν τῆς ελευθερίας αὐτῆς γιὰ λόγους δημοσίου ἢ κοινωνικοῦ συμφέροντος, ὅπως ἡ προστασία τῆς δημόσιας υγείας. Οι περιορισμοὶ αὐτοὶ πρέπει νὰ εἶναι ἀναγκαῖοι καὶ πρόσφοροι γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ ἐπιδιωκομένου ἀπὸ τὸ νόμο σκοποῦ (βλ. ἤδη καὶ ἀρθρο 25 παρ. 1 τοῦ Συντάγματος, ὅπως ἰσχύει μετὰ τὴν τελευταία ἀναθεώρηση)» (ενδεικτικά, ΣτΕ Ολομ. 1991/2005).

Συνεπῶς, διατάξεις περὶ τῆς υποχρέωσης, ἢ ὄχι, ορισμοῦ οπτικοῦ ὡς επιστημονικά υπευθύνου καταστήματος μη οπτικῶν ειδῶν τὸ ὁποῖο διαθέτει ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει οπτικά είδη κρίνονται ὑπὸ τὸ πρίσμα τῆς στάθμισης τῆς ελευθερίας ἀσκήσεως οικονομικῆς καὶ επαγγελματικῆς δραστηριότητας με τὴν προστασία τῆς δημόσιας υγείας, καὶ, ἐιδικότερα, τοῦ κατὰ πόσον περιορισμοὶ τῆς ἐν λόγῳ ελευθερίας παρίστανται ἀναγκαῖοι καὶ κατάλληλοι γιὰ τὴ διασφάλιση τοῦ ἐπιδιωκομένου με αὐτῆς σκοποῦ τῆς προστασίας τῆς δημόσιας υγείας (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 1991/2005) ἢ κατὰ πόσον ἡ ἄρση περιορισμῶν

της εν λόγω ελευθερίας, όπως εν προκειμένω, δύναται να υποβαθμίσει το επίπεδο παροχής υπηρεσιών υγείας προς τους πολίτες – εξαιτίας της απουσίας στο κατάστημα διάθεσης οπτικών ειδών και της αντίστοιχης έλλειψης εποπτείας κατά τη διάθεσή τους όπως και καθοδήγησης των ασθενών – από προσωπικό που δεν είναι οπωσδήποτε καταρτισμένο στον εξειδικευμένο κλάδο της επιστήμης της υγείας η οποία αφορά τους οφθαλμούς και τα προϊόντα αντιμετώπισης οφθαλμολογικών παθήσεων.

13. Επί του άρθρου 45 παρ. 2

Στην περίπτωση γ΄ της παραγράφου 5 του άρθρου 79 του ν. 5129/2024, όπως αυτή προτείνεται, εν προκειμένω, να προστεθεί, αναφέρονται τα εξής: «(...) και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 8» του ν. 5129/2024.

Επισημαίνεται ότι το άρθρο 8 του ν. 5129/2024 έχει δύο (2) παραγράφους.

Αθήνα, 27 Νοεμβρίου 2024

Οι Εισηγήτριες
Μαριάνθη Καλυβιώτου
Επιστημονική Συνεργάτις
Λεμονιά Φραγκή
Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
τ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών